

خطبه غدیر

فهرست

- ۱ بخش اول: حمد و ثنای الهی
- ۳ بخش دوم: فرمان الهی برای مطلبی مهم
- ۵ بخش سوم: اعلان رسمی ولایت و امامت دوازده امام (علیهم السلام)
- ۸ بخش چهارم: بلند کردن امیرالمومنین (علیه السلام) بدست رسول خدا (صلی الله علیه وآله)
- ۹ بخش پنجم: تاکید بر توجه امت به مسئله امامت
- ۱۱ بخش ششم: اشاره به کارشکنی های منافقین
- ۱۳ بخش هفتم: پیروان اهل بیت (علیهم السلام) و دشمنان ایشان
- ۱۵ بخش هشتم: حضرت مهدی (عجل الله فرجه الشریف)
- ۱۶ بخش نهم: مطرح کردن بیعت
- ۱۷ بخش دهم: حلال و حرام، واجبات و محرمات
- ۱۹ بخش یازدهم: بیعت گرفتن رسمی

بخش اول: حمد و ثنای الهی

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَا فِي تَوْحِيدِهِ وَ دَنَا فِي تَفَرُّدِهِ وَ جَلَّ فِي سُلْطَانِهِ وَعَظَمَ فِي أَرْكَانِهِ، وَأَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا وَ هُوَ فِي مَكَانِهِ وَ قَهَرَ جَمِيعَ الْخَلْقِ بِقُدْرَتِهِ وَ بُرْهَانِهِ، حَمِيدًا لَمْ يَزَلْ، مَحْمُودًا لَا يَزَالُ (وَ مَجِيدًا لَا يَزُولُ، وَ مُبْدِنًا وَ مُعِيدًا وَ كُلُّ أَمْرٍ إِلَيْهِ يَعُودُ). بَارِي الْمَسْمُوكَاتِ وَ دَاجِي الْمَدْحُوتَاتِ وَ جَبَّارُ الْأَرْضِينَ وَ السَّمَاوَاتِ، قُدُّوسٌ سُبُّوحٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ، مُتَّفَضِّلٌ عَلَى جَمِيعٍ مِّنْ بَرَاءَةٍ، مُتَطَوِّلٌ عَلَى جَمِيعٍ مِّنْ أَنْشَاءٍ. يَلْحَظُ كُلَّ عَيْنٍ وَالْعِيُونَ لَا تَرَاهُ.

ستایش خدای را سزاست که در یگانگی‌اش بلند مرتبه و در تنهایی‌اش به آفریدگان نزدیک است؛ سلطنتش پر جلال و در ارکان آفرینشش بزرگ است. بر همه چیز احاطه دارد بی‌آن که مکان گیرد و جابه‌جا شود و بر تمامی آفریدگان به قدرت و برهان خود چیره است.

همواره ستوده بوده و خواهد بود و مجد و بزرگی او را پایانی نیست. آغاز و انجام از او و برگشت تمامی امور به سوی اوست. اوست آفریننده‌ی آسمان‌ها و گستراننده‌ی زمین‌ها و حکمران آن‌ها. دور و منزّه از خصایص آفریده‌هاست و در منزّه بودن خود نیز، از تقدیس همگان برتر.

هموست پروردگار فرشتگان و روح؛ افزونی بخش بر آفریدگان و بخشنده‌ی بر همه‌ی موجودات است. به نیم‌نگاهی دیده‌ها را ببیند و دیده‌ها هرگز او را نبینند.

كَرِيمٌ حَلِيمٌ ذُو أَنْاتٍ، قَدْ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَتُهُ وَ مَنْ عَلَيْهِمْ بِنِعْمَتِهِ. لَا يَعْجَلُ بِإِنْتِقَامِهِ، وَلَا يُبَادِرُ إِلَيْهِمْ بِمَا اسْتَحَقُّوا مِنْ عَذَابِهِ. قَدْ فَهِمَ السَّرَائِرَ وَ عَلِمَ الضَّمَائِرَ، وَ كَمْ تَخَفَ عَلَيْهِ الْمَكْنُونَاتُ وَ لَا اسْتَبَهَتْ عَلَيْهِ الْخَفِيَّاتُ. لَهُ الْإِحْاطَةُ بِكُلِّ شَيْءٍ، وَ الْغَلْبَةُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَ الْقُوَّةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ وَ الْقُدْرَةُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَ كَيْسَ مِثْلُهُ شَيْءٌ. وَ هُوَ مُنْشِئُ الشَّيْءِ حِينَ لَا شَيْءَ دَائِمٌ حَى وَ قَائِمٌ بِالْقِسْطِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

جَلَّ عَنْ أَنْ تُدْرِكَهُ الْأَبْصَارُ وَ هُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ. لَا يَلْحَقُ أَحَدٌ وَصْفَهُ مِنْ مُعَايَنَةٍ، وَلَا يَجِدُ أَحَدٌ كَيْفَ هُوَ مِنْ سِرِّهِ وَ عِلَائِيَّةٍ إِلَّا بِمَادَلٍّ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى نَفْسِهِ.

کریم و بردبار و شکیباست. رحمتش جهان‌شمول و عطایش منت‌گذار. در انتقام و کیفر سزاواران عذاب، بی‌شتاب است. بر نهان‌ها آگاه و بر درون‌ها دانا، پوشیده‌ها بر او آشکار و پنهان‌ها بر او روشن است. بر هر هستی فراگیر و چیره، نیروی آفریدگان از او و توانایی بر هر پدیده ویژه‌ی اوست. او را همانندی نیست.

در تاریخستان لاشیء، او هستی‌بخش هر هستی است؛ جاودانه و زنده و عدل‌گستر. خداوندی جز او نباشد و اوست ارجمند و حکیم. دیده‌ها را بر او راهی نیست و اوست که دیده‌ها را دریابد و اوست بر پنهانی‌ها آگاه و بر کارها دانا. از دیدن، کسی وصفش را نیابد و بر چگونگی او، از نهان و آشکار دست نیازد؛ مگر او -عزوجل- راه نماید و خود بشناساند.

وَ أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ الَّذِي مَلَأَ الدَّهْرَ قُدْسَهُ، وَالَّذِي يَغْشَى الْأَبَدَ نُورَهُ، وَالَّذِي يُنْفِذُ أَمْرَهُ بِالْمُشَاوَرَةِ مُشِيرٍ وَ لَامِعَهُ شَرِيكَ فِي تَقْدِيرِهِ وَ لَا يُعَاوَنُ فِي تَدْبِيرِهِ. صَوَّرَ مَا ابْتَدَعَ عَلَى غَيْرِ مِثَالٍ، وَ خَلَقَ مَا خَلَقَ بِالْمَعُونَةِ مِنْ أَحَدٍ وَ لَا تَكْلُفٍ وَ لَا احْتِيَالٍ. أَنْشَأَهَا فَكَانَتْ وَ بَرَأَهَا قِبَانَتْ.

فَهُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمُتَمَنِّئُ الصَّنَعَةَ، الْحَسَنُ الصَّنِيعَةَ، الْعَدْلُ الَّذِي لَا يَجُورُ، وَالْأَكْرَمُ الَّذِي تَرْجِعُ إِلَيْهِ الْأُمُورُ.
وَأَشْهَدُ أَنَّهُ اللَّهُ الَّذِي تَوَاضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِعِظَمَتِهِ، وَذَلَّ كُلُّ شَيْءٍ لِعِزَّتِهِ، وَاسْتَسَلَّمَ كُلُّ شَيْءٍ لِقُدْرَتِهِ، وَخَضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِهَيْبَتِهِ. مَلِكُ
الْأَمْلاَكِ وَ مَمْلُوكُ الْأَفْلَاقِ وَ مُسَخَّرُ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ، كُلُّ شَيْءٍ يَجْرِي لِأَجْلِ مُسَمًّى. يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ يَطْلُبُهُ
حَثِيثًا. قَاصِمٌ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَ مُهْلِكٌ كُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ.

گواهی می‌دهم که او «الله» است؛ همو که تنزهش سراسر روزگاران را فراگرفته و پرتواش ابدیت را شامل است. فرمانش را بی‌مشاور اجرا کند و تقدیرش را بی‌شریک امضاء و هستی را بی‌یاور سامان دهد. صورت آفرینش او را الگویی نبوده؛ آفریدگان را بدون یاور و سختی و حيله، هستی بخشیده است. جهان با ایجاد او موجود و با آفرینش او پدیدار شده است. پس اوست «الله» و معبودی جز او نیست؛ همو که صنّعتش استوار و ساختمان آفرینش زیباست. دادگری که ستم روا نمی‌دارد و بخشنده‌ترینی که کارها به او بازمی‌گردد و گواهی می‌دهم او الله است که هر هستی در برابر بزرگی‌اش فروتن و در مقابل ارجمندی‌اش رام و به توانایی‌اش تسلیم و به هیبتش خاضع است. پادشاه هستی‌ها و چرخاننده‌ی سپهرها و رام‌کننده‌ی آفتاب و ماه که هریک تا اجل معین جریان یابند. «او پرده‌ی شب را به روز و پرده‌ی روز را به شب بپیچد» (زمر/۵) «که شتابان در پی روز است» (اعراف/۵۴) هم او شکننده‌ی هر ستمگر باطل‌گرا و نابودکننده‌ی هر شیطان سرکش است.

لَمْ يَكُنْ لَهُ ضِدٌّ وَلَا مَعَهُ نِدٌّ أَحَدٌ صَمَدٌ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفْوًا أَحَدًا. إِلَهٌ وَاحِدٌ وَرَبُّ مَا جِدَّ يَشَاءُ فَيَمْضِي، وَيُرِيدُ فَيَقْضِي، وَيَعْلَمُ فَيُحْصِي، وَيَمِيتُ وَيُحْيِي، وَيُفْقِرُ وَيُغْنِي، وَيُضْحِكُ وَيُبْكِي، (وَيُؤْتِي وَيَقْضِي) وَيَمْنَعُ وَيُعْطِي، لَهُ الْمُلْكُ وَكَهُ
الْحَمْدُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

يُورِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُورِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْعَفَّارُ. مُسْتَجِيبُ الدُّعَاءِ وَمُجْزِلُ الْعَطَاءِ، مُحْصِي الْأَنْفَاسِ وَرَبُّ
الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ، الَّذِي لَا يَشْكِلُ عَلَيْهِ شَيْءٌ، وَلَا يَضْجِرُهُ صِرَاحُ الْمُسْتَصْرِحِينَ وَلَا يُبْرِمُهُ إِحْحَاحُ الْمَلْحِينَ.
الْعَاصِمُ لِلصَّالِحِينَ، وَالْمَوْفِقُ لِلْمُفْلِحِينَ، وَ مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ وَرَبُّ الْعَالَمِينَ. الَّذِي اسْتَحَقَّ مِنْ كُلِّ مَنْ خَلَقَ أَنْ يَشْكُرَهُ وَيَحْمَدَهُ (عَلَى
كُلِّ حَالٍ)

نه او را ناسازی باشد و نه برایش ماندی و انبازی. یکتا و بی‌نیاز، «نه زاده و نه زاییده‌شده و او را همتایی نبوده». (اخلاص/۴ - ۳) خداوند یگانه و پروردگار بزرگوار است.

بخواهد و به انجام رساند؛ اراده کند و حکم نماید؛ بداند و بشمارد؛ بمیراند و زنده کند؛ نیازمند و بی‌نیاز گرداند؛ بخنداند و بگریاند؛ نزدیک آورد و دور برد؛ بازدارد و عطا کند. اوراست پادشاهی و ستایش. به دست توانای اوست تمام نیکی و هموست بر هر چیز توانا.

«شب را در روز و روز را در شب فرو برد». (حدید/۶) جز او خداوندی نباشد؛ گران‌قدر و آمرزنده؛ پذیرنده‌ی دعا و افزاینده‌ی عطا؛ بر شمارنده‌ی نفس‌ها و پروردگار پری و انسان.

چیزی بر او مشکل ننماید. فریاد فریادکنندگان، او را آزرده نکند و اصرار اصرارکنندگان، او را به ستوه نیاورد. نیکوکاران را نگاهدار و رستگاران را یار، مؤمنان را صاحب اختیار و جهانیان را پروردگار است؛ همو که در همه‌ی احوال، سزاوار سپاس و ستایش آفریدگان است.

أَحْمَدُهُ كَثِيرًا وَأَشْكُرُهُ دَائِمًا عَلَى السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالشَّدَّةِ وَالرِّخَاءِ، وَأَوْمِنُ بِهِ وَبِمَلَانِكَتِهِ وَكُتْبِهِ وَرُسُلِهِ. أَسْمَعُ لِأَمْرِهِ وَأُطِيعُ وَأُبَادِرُ إِلَى كُلِّ مَا يَرْضَاهُ وَأَسْتَسَلِمُ لِمَاقِضَاهُ، رَغْبَةً فِي طَاعَتِهِ وَخَوْفًا مِنْ عُقُوبَتِهِ، لِأَنَّهُ اللَّهُ الَّذِي لَا يُؤْمَنُ مَكْرَهُ وَلَا يُخَافُ جَوْرَهُ.

او را ستایش فراوان و سپاس جاودانه می گویم در شادی و رنج و آسایش و سختی و به او و فرشتگان و نبشته ها و فرستاده هایش ایمان داشته.

فرمان او را گردن می گذارم و اطاعت می کنم و به سوی هر آنچه مایهی خشنودی اوست، می شتابم و به حکم و فرمان او تسلیم؛ چرا که به فرمان بری او، شایق و از کیفر او، ترسانم؛ زیرا او خدایی است که کسی از مکرش در امان نبوده و از ستمش ترسان نباشد (زیرا او را ستمی نیست).

بخش دوم: فرمان الهی برای مطلبی مهم

وَأُفْرِلُهُ عَلَى نَفْسِي بِالْعُبُودِيَّةِ وَأَشْهَدُ لَهُ بِالرُّبُوبِيَّةِ، وَأُؤَدِّي مَا أَوْحَى بِهِ إِلَيَّ حَذَرًا مِنْ أَنْ لَا أَفْعَلَ فَتَحِلَّ بِي مِنْهُ قَارِعَةٌ لَا يَدْفَعُهَا عَنِّي أَحَدٌ وَإِنْ عَظُمَتْ حِيلَتُهُ وَصَفَتْ خَلَّتُهُ

-لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ - لِأَنَّهُ قَدْ أَغْلَمَنِي أَنِّي إِنْ لَمْ أُبَلِّغْ مَا أَنْزَلَ إِلَيَّ (فِي حَقِّ عَلِيٍّ) فَمَا بَلَّغْتُ رِسَالَتَهُ، وَقَدْ ضَمِنَ لِي تَبَارَكَ وَتَعَالَى الْعِصْمَةَ (مِنَ النَّاسِ) وَهُوَ اللَّهُ الْكَافِي الْكَرِيمُ.

و اکنون به بندگی خویش و پروردگاری او گواهی می دهم و وظیفه‌ی خود را در آنچه وحی شده، انجام می دهم؛ مباد از سوی او عذابی فرود آید که کسی را یارای دور ساختن آن از من نباشد، هر چند توانش بسیار و دوستی اش با من خالص باشد.

خداوندی جز او نیست - چرا که به من هشدار داده که اگر آنچه در حق علی نازل کرده به مردم ابلاغ نکنم، وظیفه‌ی رسالتش را انجام نداده‌ام. و خود او تبارک و تعالی امنیت از آزار مردم را برایم تضمین کرده و البته که او بسنده و بخشنده است.

فَأَوْحَى إِلَيَّ: (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ - فِي عَلِيٍّ يَعْني فِي الْخِلَافَةِ لِعليِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ - وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ).

معاشر الناس، ما قَصَّرْتُ فِي تَبْلِيغِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيَّ، وَ أَنَا أَبَيِّنُ لَكُمْ سَبَبَ هَذِهِ الْآيَةِ: إِنَّ جَبْرَائِيلَ هَبَطَ إِلَيَّ مِرَارًا ثَلَاثًا يَأْمُرُنِي عَنِ السَّلَامِ رَبِّي - وَ هُوَ السَّلَامُ - أَنْ أَقُومَ فِي هَذَا الْمَشْهَدِ فَأَعْلِمَ كُلَّ أَيْضٍ وَأَسْوَدَ: أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ أَخِي وَ وَصِيَّ وَ خَلِيفَتِي (عَلِيَّ أُمَّتِي) وَالْإِمَامَ مِنْ بَعْدِي، الَّذِي مَحَلُّهُ مِنِّي مَحَلُّ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لِأَنِّي بَعْدِي وَهُوَ وَلِيُّكُمْ بَعْدَ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ.

وَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى عَلَيَّ بِذَلِكَ آيَةً مِنْ كِتَابِهِ (هِيَ): (إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ)، وَ عَلِيٌّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ الَّذِي أَقَامَ الصَّلَاةَ وَ آتَى الزَّكَاةَ وَهُوَ رَاكِعٌ يُرِيدُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي كُلِّ حَالٍ.

پس آن‌گاه خداوند چنین وحی ام فرموده: «به نام خداوند همه مهرِ مهرورز»، «ای فرستاده‌ی ما! آن‌چه از سوی پروردگارت بر تو فرو فرستادیم» (مائده/۶۷) درباره‌ی علی و جانشینی او «به مردم برسان؛ وگرنه رسالت خداوندی را به انجام نرسانده‌ای و او تو را از آسیب مردمان نگاه می‌دارد». (مائده/۶۷)

هان مردمان! در تبلیغ آن‌چه خداوند بر من نازل فرموده، کوتاهی نکرده‌ام و اکنون سبب نزول آیه را بیان می‌کنم: همانا جبرئیل از سوی سلام، پروردگارم - که تنها او سلام است - سه مرتبه بر من فرود آمد و فرمانی آورد که در این مکان به‌پا خیزم و به هر سفید و سیاهی اعلام کنم که علی بن ابی طالب، برادر و وصی و جانشین من در میان امت و امام پس از من است.

همو که جایگاهش نسبت به من، به‌سان هارون نسبت به موسی است؛ مگر این‌که پیامبری پس از من نخواهد بود و او پس از خدا و رسول او صاحب اختیار شماس است و خداوند تبارک و تعالی آیه‌ای بر من نازل فرموده که: «همانا تنها ولی و سرپرست و صاحب اختیار شما، خداوند و پیامبرش و مؤمنانی‌اند که نماز به‌پا می‌دارند و در رکوع زکات می‌پردازند». (مائده/۵۵) و قطعاً علی بن ابی طالب، نماز به‌پا داشته و در رکوع زکات پرداخته و پیوسته خداخواه است.

وَسَأَلْتُ جِبْرَائِيلَ أَنْ يَسْتَعْفِيَ لِي (السَّلَامَ) عَنْ تَبْلِيغِ ذَالِكِ إِلَيْكُمْ - أَيُّهَا النَّاسُ - لِعِلْمِي بِقَلْبِ الْمُتَّقِينَ وَكَثْرَةِ الْمُنَافِقِينَ وَإِدْغَالِ اللَّائِمِينَ وَحِيلِ الْمُسْتَهْزِئِينَ بِالْإِسْلَامِ، الَّذِينَ وَصَفَهُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ بِأَنَّهُمْ يَقُولُونَ بِاللَّسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ، وَيَحْسَبُونَ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ.

وَكَثْرَةَ آذَانِهِمْ لِي غَيْرِ مَرَّةٍ حَتَّى سَمَوْنِي أَدْنَا وَرَعَمُوا أَنِّي كَذَالِكِ لِكَثْرَةِ مَلَازِمَتِهِ إِلَيَّ وَإِقْبَالِي عَلَيْهِ (وَ هَوَاهُ وَقَبُولِهِ مِنِّي) حَتَّى أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي ذَالِكِ (وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ، قُلْ أُذُنٌ - (عَلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُ أُذُنٌ) - خَيْرٌ لَكُمْ، يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ) الْآيَةَ.

و من از جبرئیل درخواستم که از خداوند سلام اجازه کند و مرا از مأموریت تبلیغ به شما معاف دارد؛ زیرا کمی پرهیزکاران و فزونی منافقان و دسیسه‌ی ملامت‌گران و مکر مسخره‌کنندگان اسلام را می‌دانم؛ همانان که خداوند در وصفشان در کتاب خود فرموده:

«به زبان می‌گویند آن را که در دل‌هایشان نیست» (فتح/۱۱) و می‌شمارند «آن را اندک و آسان، حال آن‌که نزد خداوند بس بزرگ است». (نور/۱۵)

و نیز از آن روی که منافقان، بارها مرا آزار رسانیده‌اند تا بدانجا که مرا أُذُن (سخن شنو و زودباور) نامیده‌اند؛ به خاطر همراهی افزون و تمایل و پذیرش علی از من و توجه ویژه‌ی من به او، تا بدانجا که خداوند آیه‌ای فرو فرستاده:

«و از آنان‌اند کسانی که پیامبر خدا را آزرده و گویند: او سخن‌شنو و زودباور است. بگو: آری، او سخن‌شنوست». (توبه/۶۱) علیه آنان که گمان می‌کنند او تنها سخن می‌شنود؛ «لیکن به خیر شماس است. او (پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم) به خدا ایمان دارد و اهل ایمان را تصدیق کرده، راست‌گو می‌انگارد؛ و هم او رحمت است برای ایمانیان شما و البته برای آنان که او را آزار دهند، عذابی دردناک خواهد بود». (توبه/۶۱)

وَكُوشِتُ أَنْ أُسَمِّيَ الْقَائِلِينَ بِذَلِكَ بِأَسْمَائِهِمْ لَسَمَّيْتُ وَأَنْ أُؤَمِّيَ إِلَيْهِمْ بِأَعْيَانِهِمْ لَأَوْمَأْتُ وَأَنْ أُذِلَّ عَلَيْهِمْ لَدَلَّتُّ، وَلَكِنِّي وَاللَّهِ فِي أُمُورِهِمْ قَدْ تَكْرَمْتُ. وَكُلُّ ذَلِكَ لَا يَرْضَى اللَّهُ مِنِّي إِلَّا أَنْ أُبَلِّغَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيَّ (فِي حَقِّ عَلِيٍّ)، ثُمَّ تَلَا: (يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ - فِي حَقِّ عَلِيٍّ - وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ).

و اگر می‌خواستیم نام گویندگان چنین سخنی را بر زبان آوریم و به آنان اشارت کنیم و مردم را به سویشان هدایت کنیم (که آنان را شناسایی کنند) می‌توانستیم؛ لیکن به خدا سوگند در کارشان کرامت نموده، لب فروبستم. با این حال خداوند از من خشنود نخواهد شد؛ مگر فرمان او را در حقّ علی به شما ابلاغ کنیم. آن‌گاه پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم چنین خواند: «ای پیامبر! آن‌چه از سوی پروردگارت بر تو فرود آمده» (مائده/۶۷) در حقّ علی، «ابلاغ کن و گرنه رسالت او را انجام ندهای و البته خداوند تو را از آسیب مردمان، نگاه می‌دارد». (مائده/۶۷)

بخش سوم: اعلان رسمی ولایت و امامت دوازده امام علیهم السلام

فَاعْلَمُوا مَعَاشِرَ النَّاسِ (ذَلِكَ فِيهِ وَأَفْهَمُوهُ وَعَلِّمُوا) أَنَّ اللَّهَ قَدْ نَصَبَهُ لَكُمْ وَلِيًّا وَإِمَامًا فَرَضَ طَاعَتَهُ عَلَى الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَعَلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ، وَعَلَى الْأَبْدَى وَالْحَاضِرِ، وَعَلَى الْعَجَمِيِّ وَالْعَرَبِيِّ، وَالْحُرِّ وَالْمَمْلُوكِ وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ، وَعَلَى الْأَبْيَضِ وَالْأَسْوَدِ، وَعَلَى كُلِّ مُوَحَّدٍ.

ماضِ حُكْمُهُ، جاز قَوْلُهُ، نَافِذُ أَمْرُهُ، مَلْعُونٌ مَنْ خَالَفَهُ، مَرْحُومٌ مَنْ تَبِعَهُ وَصَدَقَهُ، فَقَدْ عَفَّرَ اللَّهُ لَهُ وَلِمَنْ سَمِعَ مِنْهُ وَأَطَاعَ لَهُ. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ آخِرُ مَقَامٍ أَقْوَمُهُ فِي هَذَا الْمَشْهَدِ، فَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْقَادُوا لِأَمْرِ اللَّهِ رَبِّكُمْ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ هُوَ مَوْلَاكُمْ وَإِلَاهُكُمْ، ثُمَّ مِنْ دُونِهِ رَسُولُهُ وَنَبِيِّهِ الْمُخَاطَبُ لَكُمْ، ثُمَّ مِنْ بَعْدِي عَلِيٌّ وَلِيُّكُمْ وَإِمَامُكُمْ بِأَمْرِ اللَّهِ رَبِّكُمْ، ثُمَّ الْإِمَامَةُ فِي ذُرِّيَّتِي مِنْ وَوَلَدِهِ إِلَى يَوْمِ تَلْقَوْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ.

هان مردمان! بدانید این آیه درباره‌ی اوست. ژرفای آن را بفهمید و بدانید که خداوند او را سرپرست و امام شما قرار داده و پیروی‌اش را بر مهاجران و انصار واجب کرده و بر پیروان آنان در نیکی، و بر صحرانشینان و شهروندان، و بر عجم و عرب و آزاده و برده و کوچک و بزرگ و سفید و سیاه و هر یکتاپرست؛ اجرای گفتار و فرمانش لازم، امرش نافذ، ناسازگارش رانده، پیرو و باورکننده‌اش در مهر است.

البته که خداوند، او و شنوایان سخنش و پیروان راهش را آمرزیده است. هان مردمان! برای آخرین بار در این اجتماع به پا ایستاده، (با شما سخن می‌گویم). سخنم را شنیده، پیروی کنید و فرمان پروردگارتان را گردن گذارید که خداوند عزوجلّ صاحب اختیار و سرپرست و معبود شماست و سپس سرپرست شما، فرستاده و پیامبر اوست که اکنون با شما سخن می‌گوید و پس از من به فرمان او، علی ولی و امام شماست. سپس امامت، در فرزندان من از نسل علی خواهد بود تا برپایی رستاخیز که خدا و رسول او را دیدار کنید.

لَا حَلَالَ إِلَّا مَا أَحَلَّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَهُمْ، وَلَا حَرَامَ إِلَّا مَا حَرَّمَهُ اللَّهُ (عَلَيْكُمْ) وَرَسُولُهُ وَهُمْ، وَاللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَرَفَنِي الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ وَأَنَا أَفْضَيْتُ بِمَا عَلَّمَنِي رَبِّي مِنْ كِتَابِهِ وَحَلَالِهِ وَحَرَامِهِ إِلَيْهِ.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، عَلَى (فَضْلُوهُ). مَا مِنْ عِلْمٍ إِلَّا وَقَدْ أَحْصَاهُ اللَّهُ فِي، وَ كُلُّ عِلْمٍ عُلِّمْتُ فَقَدْ أَحْصَيْتُهُ فِي إِمَامِ الْمُتَّقِينَ، وَمَا مِنْ عِلْمٍ إِلَّا وَقَدْ عُلِّمْتُهُ عَلِيًّا، وَ هُوَ الْإِمَامُ الْمُبِينُ (الَّذِي ذَكَرَهُ اللَّهُ فِي سُورَةِ يَس: (وَ كُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، لَا تَصَلُّوا عَنْهُ وَلَا تَنْفِرُوا مِنْهُ، وَلَا تَسْتَنْكِفُوا عَنْ وِلايَتِهِ، فَهُوَ الَّذِي يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَيَعْمَلُ بِهِ، وَيُزْهِقُ الْبَاطِلَ وَيَنْهِي عَنْهُ، وَلَا تَأْخُذْهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمٌ. أَوَّلُ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ (لَمْ يَسْبِقْهُ إِلَى الْإِيمَانِ بِي أَحَدٌ)، وَالَّذِي فَدَى رَسُولَ اللَّهِ بِنَفْسِهِ، وَالَّذِي كَانَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا أَحَدٌ يَعْبُدُ اللَّهَ مَعَ رَسُولِهِ مِنَ الرِّجَالِ غَيْرُهُ.

(أَوَّلُ النَّاسِ صَلَاةً وَ أَوَّلُ مَنْ عَبَدَ اللَّهَ مَعِي. أَمْرُهُ عَنِ اللَّهِ أَنْ يَنَامَ فِي مَضْجَعِي، فَفَعَلَ فَادِيًّا لِي بِنَفْسِهِ).

روا نیست مگر آن چه خدا و رسول او و امامان روا دانند و ناروا نباشد مگر آن چه آنان ناروا دانند و خداوند عزوجل هم روا و هم ناروا را به من شناسانده و من آموخته‌هایم را از کتاب خدا و حلال و حرام او را در اختیار علی گذاشته‌ام.

هان مردمان! او را برتر دانید؛ هیچ دانشی نیست مگر این که خداوند در جان من نبشته و من تمامی آن را در جان علی، امام پرهیزکاران، ضبط کرده‌ام و دانشی نبوده مگر آن که به علی آموخته‌ام. او پیشوای روشنگر است که خداوند در سوره‌ی یاسین از او گفت و گو کرده: «و علم هر چیز را در امام مبین برشمردیم». (یس/۱۲)

هان مردمان! او را فراموش نکنید و از امامتش برنتابید و از سرپرستی‌اش نگریزید؛ چرا که شما را به درستی و راستی خوانده و خود نیز بدان عمل می‌کند. او باطل را نابود کرده و شما را از آن بازدارد و هرگز نکوهش نکوهش‌گران او را از کار خدا باز ندارد.

او نخستین مؤمن به خدا و رسول اوست و کسی در ایمان به من، از او سبقت نجسته و همو جان خود را فدای رسول خدا کرده و با او همراه بوده است. تنها او همراه رسول خدا عبادت می‌کرد و جز او از مردان کسی چنین نبود. علی اولین نمازگزار و پرستش‌کننده‌ی همراه من است.

از جانب خدا به او دستور دادم تا (در شب هجرت) در بستر من بیارم و او نیز فرمان برده، پذیرفت که جان خود را فدای من کند.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَضَّلُوهُ فَقَدْ فَضَّلَهُ اللَّهُ، وَأَقْبَلُوهُ فَقَدْ نَصَبَهُ اللَّهُ.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ إِمَامٌ مِنَ اللَّهِ، وَكُنْ يَتُوبَ اللَّهُ عَلَى أَحَدٍ أَنْكَرَ وِلايَتَهُ وَكُنْ يَغْفِرَ لَهُ، حَتَّمَا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَفْعَلَ ذَلِكَ بِمَنْ خَالَفَ أَمْرَهُ وَأَنْ يُعَذِّبَهُ عَذَابًا نُكَرًا أَبَدًا الْآبَادِ وَ دَهْرَ الدُّهُورِ. فَاحْذَرُوا أَنْ تُخَالِفُوهُ. فَتَصَلُّوا نَارًا وَقَوِّدْهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ.

هان مردمان! او را برتر بدانید که خداوند او را برتری داده و پیشوایی او را پذیرا باشید که خداوند او را (به امامت) نصب کرده است.

هان مردمان! او امام از جانب خداست و خداوند هرگز توبه‌ی منکر او را نپذیرد و چنین کسی را نیامرزد. این است روش قطعی خداوند درباره‌ی ناسازگار با امامت علی و حتماً او را به عذاب دردناک جاودانه کیفر خواهد کرد. پس، از مخالفت او بهراسید؛ و گرنه خواهید افتاد «در آتشی که آتش‌گیره‌ی آن مردمان اند و سنگ» (تحریم / ۶) «که برای حق‌ستیزان آماده شده است». (آل عمران/۱۳۱)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، بِي - وَاللَّهِ - بَشَرًا أَوْلُونَ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ، وَأَنَا - (وَاللَّهِ) - خَاتَمَ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَالْحُجَّةَ عَلَى جَمِيعِ الْمَخْلُوقِينَ مِنْ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ. فَمَنْ شَكَّ فِي ذَلِكَ فَقَدْ كَفَرَ كُفْرَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَمَنْ شَكَّ فِي شَيْءٍ مِنْ قَوْلِي هَذَا فَقَدْ شَكَّ فِي كُلِّ مَا أَنْزَلَ إِلَيَّ، وَمَنْ شَكَّ فِي وَاحِدٍ مِنَ الْأَثْمَةِ فَقَدْ شَكَّ فِي الْكُلِّ مِنْهُمْ، وَالشَّاكُّ فِينَا فِي النَّارِ.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، حَبَابِي اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِهَذِهِ الْفَضِيلَةِ مَنَّا مِنْهُ عَلَى وَ إِحْسَانًا مِنْهُ إِلَيَّ وَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، أَلَا لَهُ الْحَمْدُ مِنِّي أَبَدَ الْأَبَدِينَ وَدَهْرَ الدَّاهِرِينَ وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ.

هان مردمان! به خدا که پیامبران پیشین به ظهورم بشارت داده‌اند و همانا من فرجام آنان و برهان بر آفریدگان آسمانیان و زمینیانم. آن کس که راستی و درستی مرا باور نکند، به کفر جاهلی گذشته درآمده و تردید در سخنان امروزم، همسنگ تردید در تمامی محتوای رسالت من است

و ناباوری در امامت یکی از امامان، به سان ناباوری در تمامی آنان است و جایگاه ناباوران امامت ما، آتش دوزخ خواهد بود. هان مردمان! خداوند عزوجل از روی منت و احسان خویش، این برتری را به من پیش کش کرده و خدایی جز او نیست. هشدار که تمامی ستایش‌های من در تمامی روزگاران و هر حال و مقام، ویژه‌ی اوست.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَضَّلُوا عَلَيَّ فَإِنَّهُ أَفْضَلُ النَّاسِ بَعْدِي مِنْ ذَكَرٍ وَ أَنتَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ الرَّزْقَ وَ بَقِيَ الْخَلْقُ. مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ، مَعْضُوبٌ مَعْضُوبٌ مَنْ رَدَّ عَلَيَّ قَوْلِي هَذَا وَ كَمْ يُوَفِّقُهُ.

أَلَا إِنَّ جَبْرِيْلَ خَبَّرَنِي عَنِ اللَّهِ تَعَالَى بِذَلِكَ وَيَقُولُ: «مَنْ عَادَى عَلِيًّا وَ كَمْ يَتَوَكَّلْهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَتِي وَ غَضَبِي»، (وَ لَتَنْظُرَنَّ نَفْسٌ مَا قَدَمَتْ لِغَدٍ وَ اتَّقُوا اللَّهَ - أَنْ تُخَالِفُوهُ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا - إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ جَنَّبُ اللَّهِ الَّذِي ذَكَرَ فِي كِتَابِهِ الْعَزِيزِ، فَقَالَ تَعَالَى (مُخْبِرًا عَمَّنْ يُخَالِفُهُ): (أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَا عَلَى مَا فَرَطْتُ فِي جَنبِ اللَّهِ).

هان مردمان! علی را برتر دانید که او برترین مردان و زنان، پس از من است تا آن هنگام که آفرینش برپاست و روزی‌شان فرود آید. دور دور باد، از مهر خداوند و خشم خشم باد، بر آن که این گفته‌ام را نپذیرد و با من سازگار نباشد.

هان! آگاه باشید جبرئیل از سوی خداوند خبرم داد: هر که با علی ستیزد و بر ولایت او گردن نگذارد، نفرین و خشم من بر او باد. «البتة بايست هر کس بنگرد که برای فردای خویش چه پیش فرستاده. پس تقوا پیشه کنید» (حشر/۱۸) و از ناسازی با علی بپرهیزید؛ «مباد که گام‌هایتان پس از استواری در لغزد» (نحل/۹۴) «و همانا خداوند بر کردارتان آگاه است». (حشر/۱۸)

هان مردمان! او هم‌جوار و همسایه‌ی خداوند است که در کتاب گران‌قدر خود (قرآن) او را یاد کرده و درباره‌ی ستیزندگان با او فرموده: «مبادا کسی در روز قیامت بگوید: افسوس که درباره‌ی هم‌جوار و همسایه‌ی خداوند کوتاهی کرده‌ام». (زمر/۵۶)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، تَدَبَّرُوا الْقُرْآنَ وَ أَفْهَمُوا آيَاتِهِ وَ أَنْظَرُوا إِلَى مُحْكَمَاتِهِ وَ لَا تَتَّبِعُوا مُتَشَابِهَهُ، فَوَاللَّهِ لَنْ يُبَيِّنَ لَكُمْ زَوَاجِرَهُ وَ لَنْ يُوضِحَ لَكُمْ تَفْسِيرَهُ إِلَّا الَّذِي أَنَا آخِذٌ بِيَدِهِ وَ مُصْعِدُهُ إِلَى وَ سَائِلٍ بَعْضُهُ (وَ رَافِعُهُ يَدِي) وَ مُعْلِمُكُمْ: أَنْ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ، وَ هُوَ عَلِيٌّ بِنُ أَبِي طَالِبٍ أَحِي وَ وَصِيِّي، وَ مَوْلَاتُهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَنْزَلَهَا عَلَيَّ.

هان مردمان! در قرآن اندیشه کنید و ژرفای آیات آن را دریابید و بر محکמתش نظر کنید و از متشابهات آن پیروی ننمایید. به خداوند سوگند که باطن‌ها و تفسیر آن را روشن نمی‌کند مگر همین که دست و بازوی او را گرفته و بالا آورده‌ام و اعلام می‌دارم:

هر آن کس که من سرپرست اویم، این علی سرپرست اوست و او علی، فرزند ابی‌طالب، برادر و وصی من است؛ ولایت و سرپرستی او حکمی از سوی خداست که بر من فروفرستاده است.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ عَلِيًّا وَالطَّيِّبِينَ مِنْ وَوَلَدِي (مِنْ صُلْبِهِ) هُمُ الثَّقَلُ الْأَصْغَرُ، وَالْقُرْآنُ الثَّقَلُ الْأَكْبَرُ، فَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مُنْبِئٌ عَنِ صَاحِبِهِ وَ مُوَافِقٌ لَهُ، لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ.

أَلَا إِنَّهُمْ أَمَنَاءُ اللَّهِ فِي خَلْقِهِ وَحُكَامُهُ فِي أَرْضِهِ. أَلَا وَقَدْ أَدَيْتُ.

أَلَا وَقَدْ بَلَغْتُ، أَلَا وَقَدْ أَسْمَعْتُ، أَلَا وَقَدْ أَوْصَحْتُ، أَلَا وَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ قَالَ وَ أَنَا قُلْتُ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، أَلَا إِنَّهُ لَا «أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ» غَيْرَ أَخِي هَذَا، أَلَا لَا تَحِلُّ إِمْرَةٌ الْمُؤْمِنِينَ بَعْدِي لِأَحَدٍ غَيْرِهِ.

هان مردمان! همانا علی و پاکان از فرزندانم از نسل او، یادگار گران‌سنگ کوچک‌ترند و قرآن، یادگار ارزشمند بزرگ‌تر. هر یک از این دو از دیگر همراه خود حکایت می‌کند و با آن سازگار است. آن دو هرگز از هم جدا نمی‌شوند تا در حوض کوثر بر من وارد شوند.

هان! آنان امانت‌داران خداوند در میان آفریدگان و حاکمان او، در زمین‌اند. هشدار که من وظیفه‌ی خود را ادا کردم. وظیفه‌ام را ابلاغ کردم و به گوش شما رساندم. هشدار که روشن نمودم.

بدانید که این سخن خدا بود و من از سوی او سخن گفتم. هان بدانید! هرگز به جز این برادرم، کسی نباید «امیرالمؤمنین» خوانده شود. هشدار که پس از من، امارت مؤمنان برای کسی جز او روا نباشد.

بخش چهارم: بلند کردن امیرالمؤمنین علیه السلام بدست رسول خدا (ص)

ثم قال: «إيها الناس، من أولى بكم من أنفسكم؟ قالوا: الله ورسوله. فقال: ألا من كنت مولاه فهذا علي مولاه، اللهم وال من والاه و عاد من عاداه وأنصر من نصره واخذل من خذله».

سپس فرمود: مردمان! کیست سزاوارتر از شما به شما؟ گفتند: خداوند و رسول او. آن‌گاه فرمود: آن که من سرپرست اویم، پس این علی ولی و سرپرست اوست. خداوند! پذیرای ولایت او را دوست بدار و دشمن او را دشمن دار و یار او را یاری کن و رهاکننده‌ی او را تنها گذار.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، هَذَا عَلِيٌّ أَخِي وَوَصِيِّ وَوَعَايِ عِلْمِي، وَخَلِيفَتِي فِي أُمَّتِي عَلِيٌّ مِنْ آمَنَ بِي وَعَلَى تَفْسِيرِ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَالِدَاعِي إِلَيْهِ وَالْعَامِلُ بِمَا يَرْضَاهُ وَالْمُحَارِبُ لِأَعْدَائِهِ وَالْمُوَالِي عَلَى طَاعَتِهِ وَالنَّاهِي عَنِ مَعْصِيَتِهِ. إِنَّهُ خَلِيفَةُ رَسُولِ اللَّهِ وَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْإِمَامُ الْهَادِي مِنَ اللَّهِ، وَ قَاتِلُ النَّاكِثِينَ وَالْقَاسِطِينَ وَالْمَارِقِينَ بِأَمْرِ اللَّهِ. يَقُولُ اللَّهُ: (مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلُ لَدَى).

بِأَمْرِكَ يَا رَبِّ أَقُولُ: اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ (وَأَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ) وَالْعَنْ مَنْ أَنْكَرَهُ وَأَغْضِبْ عَلَى مَنْ جَحَدَ حَقَّهُ.

هان مردمان! این علی است برادر و وصی و نگاهبان دانش من و جای‌نشین من در میان امت و ایمان آورندگان به من و بر تفسیر کتاب خدا. او مردمان را به سوی خدا بخواند و به آن‌چه موجب خشنودی اوست، عمل کند و با دشمنان او ستیز نماید.

او سرپرست فرمانبرداری خدا باشد و بازدارنده از نافرمانی او. همانا اوست جانشین رسول‌الله و فرمانروای ایمانیان و از سوی خدا، پیشوای هدایتگر. اوست پیکارکننده‌ی با پیمان‌شکنان و رویگردانان از راستی و درستی و به‌دررفتگان از دین. خداوند فرماید: «فرمان من دگرگونی نمی‌پذیرد». (ق/۲۹) پروردگارا! اکنون به فرمان تو می‌گوییم: خداوندا! دوست‌داران او را دوست دار و دشمنانش را دشمن. پشتیبانان او را پشتیبانی و یارانش را یاری کن و خودداری‌کنندگان از یاری‌اش را رها کن. ناباورانش را از مهت پران و خشم خود را بر آنان فرود آور.

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَ الْآيَةَ فِي عَلِيٍّ وَلِيِّكَ عِنْدَ تَبْيِينِ ذَلِكَ وَنَصْبِكَ إِيَّاهُ لِهَذَا الْيَوْمِ: (الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا)، (وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ). اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ أَنِّي قَدْ بَلَّغْتُ.

معبودا! تو خود در هنگام بیان ولایت علی و برپایی او فرمودی: «امروز آیین شما را به کمال و نعمتم را برای شما تمام نمودم و با خشنودی، اسلام را دین شما قرار دادم». (مائده/۳) و فرمودی: «همانا، دین نزد خدا تنها اسلام است» (آل‌عمران/۱۹)

و نیز فرمودی: «و آن‌که به جز اسلام دینی بجوید؛ از او پذیرفته نبوده، در جهان دیگر، در شمار زیان‌کاران خواهد بود». (آل‌عمران/۸۵) خداوندا! تو را گواه می‌گیرم که پیام تو را به مردمان رساندم.

بخش پنجم: تاکید بر توجه امت به مسئله امامت

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّمَا أَكْمَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ دِينَكُمْ بِإِمَامَتِهِ. فَمَنْ لَمْ يَأْتَمَّ بِهِ وَبِمَنْ يَقُومُ مَقَامَهُ مِنْ وُلْدِي مِنْ صُلْبِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَالْعَرَضِ عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ (فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ، (لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ).

هان مردمان! خداوند عزوجلّ دین را با امامت علی تکمیل نمود. اینک آنان که از او و جانشینانش از فرزندان من و از نسل او - تا برپایی رستاخیز و عرضه‌ی بر خدا - پیروی نکنند، «کرده‌هایشان در دو جهان بیهوده بوده»؛ (بقره/۲۱۷) «و در آتش دوزخ جاودانه خواهند بود». (توبه/۱۷) «به گونه‌ای که نه از عذابشان کاسته و نه برایشان فرصتی برای نجات خواهد بود». (بقره/۱۶۲)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، هَذَا عَلِيٌّ، أَنْصَرُّكُمْ لِي وَأَحْقُكُمْ بِي وَأَقْرَبُكُمْ إِلَيَّ وَأَعَزُّكُمْ عَلَيَّ، وَاللَّهُ عَزَّوَجَلَّ وَأَنَاغْنُهُ رَاضِيَانِ. وَمَا نَزَلَتْ آيَةٌ رِضًا (فِي الْقُرْآنِ) إِلَّا فِيهِ، وَلَا خَاطَبَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَّا بِدَأْبِهِ، وَلَا نَزَلَتْ آيَةٌ مَدْحٍ فِي الْقُرْآنِ إِلَّا فِيهِ، وَلَا شَهِدَ اللَّهُ بِالْجَنَّةِ فِي (هَلْ أَتَى عَلَيَّ الْإِنْسَانِ) إِلَّا لَهُ، وَلَا أَنْزَلَهَا فِي سِوَاهُ وَلَا مَدَحَ بِهَا غَيْرَهُ.

هان مردمان! این علی است یاورترین، سزاوارترین، نزدیک‌ترین و گران‌قدرترین شما نزد من و خداوند عزوجل و من از او خوشنودیم.

آیه‌ی رضایتی در قرآن نیست مگر درباره‌ی او و هرگاه خداوند ایمانیان را خطاب‌ی نموده، به او آغاز کرده و آیه‌ی ستایشی نازل نگشته مگر درباره‌ی او و در سوره‌ی «هل أتى على الإنسان» گواهی بر بهشت نداده مگر برای او و آن را در حق غیر او فرو نیآورده و به وسیله‌ی آن جز او را نستوده است.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، هُوَ نَاصِرٌ دِينَ اللَّهِ وَالْمَجَادِلُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ، وَهُوَ النَّقِيُّ النَّقِيُّ الْهَادِي الْمَهْدِي. نَبِيُّكُمْ خَيْرُ نَبِيٍّ وَوَصِيِّكُمْ خَيْرُ وَصِيٍّ (وَبَنُوهُ خَيْرُ الْأَوْصِيَاءِ).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، ذُرِّيَّةُ كُلِّ نَبِيٍّ مِنْ صُلْبِهِ، وَذُرِّيَّتِي مِنْ صُلْبِ (أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ) عَلِيٍّ. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ إِبْلِيسَ أَخْرَجَ آدَمَ مِنَ الْجَنَّةِ بِالْحَسَدِ، فَلَا تَحْسُدُوهُ فَتَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَتَزِلَّ أَقْدَامُكُمْ، فَإِنَّ آدَمَ أَهْبَطَ إِلَى الْأَرْضِ بِخَطِيئَتِهِ وَاحِدَةً، وَهُوَ صَفْوَةُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَكَيْفَ بِكُمْ وَأَنْتُمْ أَنْتُمْ وَمِنْكُمْ أَعْدَاءُ اللَّهِ، أَلَا وَ إِنَّهُ لَا يَنْغِضُ عَلَيَّا إِلَّا شَقِيٌّ، وَلَا يَأْوِي عَلَيَّا إِلَّا تَقِيٌّ، وَلَا يُؤْمِنُ بِهِ إِلَّا مُؤْمِنٌ مُخْلِصٌ.

هان مردمان! علی یاور دین خدا و دفاع‌کننده‌ی از رسول اوست و هم او پرهیزکار، پاکیزه و رهنمای ارشاد شده به دست خود خداست. پیامبرتان برترین پیامبران، جانشینش در میان شما برترین جانشینان و فرزندانش برترین اوصیایند.

هان مردمان! فرزندان پیامبران از نسل آنان‌اند و فرزندان من از نسل امیرالمؤمنین علی.

هان مردمان! به‌راستی که شیطان اغواگر، آدم را با رشک، از بهشت راند. مباد شما به علی رشک ورزید که آن‌گاه کرده‌هایتان نابود و گام‌هایتان لغزان خواهد شد.

آدم به خاطر یک اشتباه، به زمین هبوط کرد، حال آن‌که برگزیده‌ی خدای عزوجل بود؛ پس چگونه خواهید بود که شما شماید و دشمنان خدا نیز از میان شمایند.

هشدار! که با علی نمی‌ستیزد مگر شقی و سرپرستی‌اش را نمی‌پذیرد مگر رستگار پرهیزکار و به او نمی‌گرود مگر ایمان‌دار بی‌آلایش.

وَ فِي عَلِيٍّ - وَاللَّهُ - نَزَلَتْ سُورَةُ الْعَصْرِ: (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَالْعَصْرِ، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ) (إِلَّا عَلِيًّا الَّذِي آمَنَ وَ رَضِيَ بِالْحَقِّ وَالصَّبْرِ).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، قَدْ اسْتَشْهَدْتُ اللَّهَ وَبَلَّغْتُكُمْ رِسَالَتِي وَ مَا عَلَيَّ الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ. مَعَاشِرَ النَّاسِ، (إِنَّ تَقْوَاهُ حَقٌّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ).

و به خدا سوگند سوره‌ی «والعصر» درباره‌ی او نازل شده است: «به نام خداوند همه مهر مهرورز، به زمان سوگند که انسان در زیان است». (والعصر/۲ - ۱) مگر علی که ایمان آورده و به درستی و شکیبایی آراسته است.

هان مردمان! خدا را گواه می‌گیرم که پیام او را به شما رساندم و «بر فرستاده، وظیفه‌ای جز بیان روشن نیست».
(عنکبوت/ ۱۸ - نور/ ۵۴)

هان مردمان! «تقوا پیشه کنید همان‌گونه که بایسته است و نمیرید جز با شرفِ اسلام». (آل عمران/ ۱۰۲)

بخش ششم: اشاره به کارشکنی های منافقین

مَعَاشِرَ النَّاسِ، (آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلَ مَعَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدُّهَا عَلَىٰ أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ). (بِاللَّهِ مَا عَنَىٰ بِهَذِهِ الْآيَةِ إِلَّا قَوْمًا مِنْ أَصْحَابِي أَعْرَفُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَنْسَابِهِمْ، وَقَدْ أَمَرْتُ بِالصَّفْحِ عَنْهُمْ فَلْيَعْمَلْ كُلُّ امْرِئٍ عَلَىٰ مَا يَجِدُ لِعَلِيٍّ فِي قَلْبِهِ مِنَ الْحُبِّ وَالْبُغْضِ).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، النُّورُ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مَسْلُوكٌ فِي ثَمِّ فِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، ثُمَّ فِي السَّلْبِ مِنْهُ إِلَى الْقَائِمِ الْمَهْدِيِّ الَّذِي يَأْخُذُ بِحَقِّ اللَّهِ وَبِكُلِّ حَقٍّ هُوَ لَنَا، لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ قَدْ جَعَلَنَا حُجَّةً عَلَى الْمُقْصِرِينَ وَالْمُعَانِدِينَ وَالْمُخَالِفِينَ وَالْخَائِنِينَ وَالْأَثْمِينَ وَالظَّالِمِينَ وَالْغَاصِبِينَ مِنْ جَمِيعِ الْعَالَمِينَ.

هان مردمان! «ایمان آورید به خدا و رسول او و نوری که « (تغابن/ ۸) همراهش فرود آمده «پیش از آن که چهره‌ها را تباہ و بازگونه کنیم، یا چونان اصحاب روز شنبه (یهودیانی که بر خدا نیرنگ آوردند) رانده شوید». (نساء/ ۴۷)
به خدا سوگند که مقصود خدا از این آیه، گروهی از صحابه‌اند که آنان را با نام و نسب می‌شناسم؛ لیکن به پرده‌پوشی کارشان مأمورم. آنک هر کس پایه‌ی کار خویش را مهر یا خشم علی در دل قرار دهد و بداند که ارزش عمل او، وابسته به آن است.

هان مردمان! نور از سوی خداوند عزوجل در جان من، سپس در جان علی بن ابی‌طالب و آن‌گاه در نسل او تا قائم مهدی - که حق خدا و تمامی حق ما را می‌ستاند - جای گرفته است؛ چرا که خداوند عزوجل ما را دلیل و حجت قرار داده بر کوتاهی‌کنندگان به عمد، ستیزه‌گران، ناسازگاران، خائنان و گنه‌کاران و ستمگران و غاصبان از تمامی جهانیان.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَنْذِرُكُمْ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ فَدَخَلْتُ مِنْ قَبْلِي الرُّسُلُ، أَفَأَنْ مِتُّ أَوْ قُتِلْتُ أَنْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ؟ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنَهَانِ يَضْرِبُ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ (الصَّابِرِينَ). أَلَا وَإِنَّ عَلِيًّا هُوَ الْمَوْصُوفُ بِالصَّبْرِ وَالشُّكْرِ، ثُمَّ مِنْ بَعْدِهِ وَوَلَدِي مِنْ صُلْبِهِ.
مَعَاشِرَ النَّاسِ، لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ بِإِسْلَامِكُمْ، بَلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ اللَّهُ فَيَحْبِطَ عَمَلِكُمْ وَيَسْخَطَ عَلَيْكُمْ وَيَتَلَيَّكُمْ بِشَوَاطِرٍ مِنْ نَارٍ وَنَحَاسٍ، إِنَّ رَبَّكُمْ لَبِا الْمُرْصَادِ.

هان مردمان! هشدارتان می‌دهم: همانا من رسول خدایم. پیش از من نیز رسولانی آمده و سپری شده‌اند. پس آیا اگر بمیرم یا کشته شوم، به جاهلیت برمی‌گردید؟ «و آن‌که به قهقرا برگردد، هرگز خدا را زبانی نخواهد رسانید و او سپاس‌گزاران شکیبی را پاداش خواهد داد». (آل عمران/ ۱۴۴) هان! علی و فرزندان من از نسل او، دارای کمال شکیبایی و سپاس‌گزاری‌اند.
هان مردمان! «اسلامتان را بر من منت نگذارید»؛ (حجرات/ ۱۷) و بر خدا نیز، که اعمالتان را بیهوده و تباہ خواهد کرد و او بر شما خشم خواهد گرفت و شما را به «شعله‌ای از آتش و مس گداخته» (الرحمن/ ۳۵) گرفتار خواهد کرد. به یقین پروردگار شما در «کمین‌گاه است». (فجر/ ۱۴)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ سَيَكُونُ مِنْ بَعْدِي أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ وَأَنَا بَرِيئَانِ مِنْهُمْ. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُمْ وَأَنْصَارَهُمْ وَأَتْبَاعَهُمْ وَأَشْيَاعَهُمْ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَكِبْسِ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ. أَلَا إِنَّهُمْ أَصْحَابُ الصَّحِيفَةِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ فِي صَحِيفَتِهِ!!

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنِّي أَدْعُهَا إِمَامَةً وَوِرَاثَةً (فِي عَقَبِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ)، وَقَدْ بَلَغْتُ مَا أَمَرْتُ بِتَبْلِيغِهَا حُجَّةً عَلَى كُلِّ حَاضِرٍ وَغَائِبٍ وَعَلَى كُلِّ أَحَدٍ مِمَّنْ شَهِدَ أَوْلَمَ يَشْهَدُ، وَوَلَدًا أَوْلَمَ يُؤَكِّدُ، فَلْيَبْلِغِ الْحَاضِرُ الْغَائِبَ وَالْوَالِدُ الْوَلَدَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. وَسَيَجْعَلُونَ الْإِمَامَةَ بَعْدِي مُلْكًا وَاعْتِصَابًا، (أَلَا لَعَنَ اللَّهُ الْغَاصِبِينَ الْمُعْتَصِبِينَ)، وَعِنْدَهَا سَيَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَا الثَّقَلَانِ (مَنْ يَفْرُغُ) وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمَا شَوْاطِئَ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٍ فَلَا تَنْتَصِرَانِ.

هان مردمان! به زودی پس از من امامانی خواهند آمد و «شما را به آتش خواهند خواند. آنان در روز رستاخیز، تنها و بی‌یاور خواهند بود». (قصص/۴۱)

هان مردمان! آگاه باشید که خداوند و من از آنان بیزاریم.

هان مردمان! حتماً آنان و پیروان و تابعانشان «در پست‌ترین جایگاه آتش خواهند بود» (نساء/۱۴۵) و «چه جایگاه بدی است منزل متکبران». (نحل/۲۹) هان! که آنان اصحاب صحیفه‌اند. اکنون هر کس در صحیفه‌ی خود نظر کند!!

هان مردمان! اینک جانشینی خود را به عنوان امامت و وراثت به امانت به جای می‌گذارم در نسل خود تا برپایی روز رستاخیز و اکنون، مأموریت تبلیغی خود را انجام دادم تا برهان بر هر شاهد و غایب باشد و نیز بر همه‌ی آنان که زاده شده یا نشده‌اند. «پس بایسته است، این سخن را حاضران به غایبان و فرزندانان به فرزندان تا برپایی رستاخیز ابلاغ کنند.» و به زودی گروهی پس از من، امامت را چپاول کرده، با پادشاهی جابه‌جا کنند.

هان! خشم خدا بر غاصبان و چپاول‌گران و البته به زودی «به کار شما، جن و انس» (الرحمن/۳۱) خواهد پرداخت. آن که می‌پردازد - عذاب خواهد کرد - و «شعله‌های آتش و مس گداخته بر سر شما ریخته خواهد شد و در آن هنگام هرگز یاری نمی‌شوید». (الرحمن/۳۵)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يَكُنْ لِيَدْرِكْكُمْ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ، وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطَلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ. مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ مَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَاللَّهُ مُهْلِكُهَا بِتَكْذِيبِهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمُؤَمِّلُهَا الْإِمَامَ الْمَهْدِيَّ وَاللَّهُ مُصَدِّقٌ وَعَدُهُ. مَعَاشِرَ النَّاسِ، قَدْ ضَلَّ قَبْلَكُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ، وَاللَّهُ لَقَدْ أَهْلَكَ الْأَوَّلِينَ، وَهُوَ مُهْلِكُ الْآخِرِينَ.

هان مردمان! همانا خداوند عزوجل شما را به خود رها نخواهد کرد «تا ناپاک را از پاک جدا کند و هر آینه خداوند شما را بر غیب آگاه نمی‌سازد». (آل عمران/۱۷۹)

هان مردمان! هیچ سرزمینی نیست مگر این که خداوند به خاطر تکذیب اهل آن - حق را - آن را پیش از برپایی رستاخیز نابود خواهد کرد و آن سرزمین را به امام مهدی خواهد سپرد و حتماً خداوند وعده‌ی خود را انجام خواهد داد.

هان مردمان! شمار فزونی از گذشتگان شما، گمراه شدند و خداوند نابودشان کرد و همو نابودکننده‌ی آیندگان است.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: (أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ، ثُمَّ نُنَبِّئُهُمُ الْآخِرِينَ، كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ، وَيَلُومُنِي لِمَكِيدِي).
 هان مردمان! آیا ما قبلاً اولیانی را نهدیم و شما را از اولیانی که ما نماندیم خبر ندهیم، کماکان ما چنین می‌کنیم با مجرمان، و من را از فریبکاری خود سرزنش می‌کنید.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَمَرَنِي وَنَهَانِي، وَقَدْ أَمَرْتُ عَلِيًّا وَنَهَيْتُهُ (بِأَمْرِهِ). فَعَلِمَ الْأَمْرَ وَالنَّهْيَ لَدَيْهِ، فَاسْمَعُوا لِأَمْرِهِ تَسَلَّمُوا وَأَطِيعُوا تَهْتَدُوا وَأَنْتَهُوا لِنَهْيِهِ تَرشُدُوا، (وَصِيرُوا إِلَى مُرَادِهِ) وَلَا تَتَفَرَّقْ بِكُمْ السَّبِيلُ عَنِ سَبِيلِهِ.

خداوند فرموده:

«آیا پیشینیان را تبه نکردیم؟ و در پس آنان، آیندگان را نابود نساختیم؟ آری با مجرمان این چنین کنیم. وای بر نابوران در روز رستاخیز». (مرسلات/۱۹ - ۱۶)

هان مردمان! همانا خداوند مرا فرمان داده و بازداشته و من نیز به دستور او به علی امر و نهی کرده‌ام؛ پس دانش امر و نهی در نزد علی است. فرمان او را بشنوید تا سلامت مانید و اطاعتش کنید تا هدایت شوید و از آن چه باز می‌دارد، خودداری کنید تا راه یابید و به سوی مقصد او حرکت کنید «و هرگز راه‌های پراکنده، شما را از راه او باز ندارد». (انعام / ۱۵۳)

بخش هفتم: پیروان اهل بیت علیهم السلام و دشمنان ایشان

مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَنَا صِرَاطُ اللَّهِ الْمُسْتَقِيمِ الَّذِي أَمَرَكُمْ بِاتِّبَاعِهِ، ثُمَّ عَلِيٌّ مِنْ بَعْدِي. ثُمَّ وُلْدِي مِنْ صُلْبِهِ أُمَّةٌ (الْمُهْدَى)، يَهْدُونَ إِلَى الْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ.

ثُمَّ قَرَأَ: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ...» إِلَى آخِرِهَا،

هان مردمان! خداوند را صراط مستقیم منم که فرمان به پیروی آن داده و سپس علی و آن‌گاه فرزندانم از نسل او، پیشوایان هدایت‌اند که به راستی و درستی راه می‌برند «و با حق دادگری می‌کنند». (اعراف/۱۵۹) سپس چنین خواند: «به نام خداوند همه مهر مهرورز»

«تمامی ستایش‌ها ویژه‌ی پروردگار جهانیان است. همو که به همه‌ی آفرینش مهر می‌ورزد و به ویژگیان، مهر ویژه دارد. فرمانروای روز جزاست. خداوندا! تنها تو را می‌پرستیم و تنها از تو یاری می‌جوییم. ما را به صراط مستقیم راهنمایی کن. راه آنان که بر ایشان منت نهاده، نعمتشان بخشیدی؛ نه راه خشم‌شدگان و نه راه گمراهان!» (حمد/۷ - ۱)

وَقَالَ: فِي نَزَلَتِ وَفِيهِمْ (وَاللَّهِ) نَزَلَتْ، وَلَهُمْ عَمَّتْ وَإِيَّاهُمْ حَصَّتْ، أَوْلِيَاكَ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الَّذِينَ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ، أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ. أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ الْغَاوُونَ إِخْوَانُ الشَّيَاطِينِ يُوْحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ رُخْرَفَ الْقَوْلِ غُرُورًا. أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ ذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، فَقَالَ عَزَّوَجَلَّ: (لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ، أَوْلِيَاكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ) إِلَى آخِرِ الْآيَةِ.

و آن‌گاه ادامه داد: این سوره درباره‌ی من نزول یافته و به خدا سوگند شامل امامان است و به آنان اختصاص یافته. آنان‌اند اولیای خدا که «ترس و اندوهی برایشان نباشد». (یونس/۶۲) هان! «همانا حزب الاهی چیره خواهد بود». (مائده/۵۶) هان! ستیزندگانِ آنان گمراه و نابخرد و همکاران شیاطین‌اند که «برای گمراهی مردمان، سخنان بیهوده را به یکدیگر می‌رسانند». (انعام/۱۱۲)

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ وَصَفَهُمُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ فَقَالَ: (الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ).

(أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَرْتَابُوا).

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ آمِنِينَ، تَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ بِالسَّلَامِ يَقُولُونَ: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ.

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمْ، لَهُمُ الْجَنَّةُ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ. أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ يَصَلُّونَ سَعِيرًا.

أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ لِحَجَّتِهِمْ شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ وَيَرُونَ لَهَا زَفِيرًا.

أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ فِيهِمْ: (كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا) الْآيَةَ.

أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: (كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ، قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا

مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ) إِلَى قَوْلِهِ: (أَلَا فَسْحَقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ). أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ

بِالْغَيْبِ، لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ.

هشدار! خداوند در کتاب خود از دوستان امامان چنین یاد کرده:

«ای پیامبر ما! نمی یابی ایمان آورندگان به خدا و روز بازپسین را که ستیزه‌گران خدا و رسول او را دوست بدارند؛ گرچه

پدران، فرزندان، برادران و خویشان‌شان باشند. خداوند ایمان را در دل‌هایشان تثبیت فرموده و با روحی از سوی خود، ایشان

را تأیید نمود و آنان را جاودانه در بهشت‌هایی در خواهد آورد که از زیر درختان آن‌ها، نهرها جاری است. خداوند از آنان

خشنود است و آنان از خداوند. همانان اند حزب خدا. هشدار که حزب الاهی رستگاران اند.» (مجادله/۲۲)

هان! دوستداران امامان، مؤمنانی هستند که خداوند عزوجلّ چنین توصیف فرموده: «آنان که ایمان آورده، باور خود را به

شرک نیالوده‌اند؛ پس ایشان در امان اند و راه یافتگان.» (انعام/۸۲)

هشدار! یاران پیشوایان به باور رسیدگان اند و «دور از تردید و انکار.» (حجرات/۱۵)

هشدار! ایشان با آرامش و سلامت به بهشت در خواهند شد. «و فرشتگان، با رفاه و تسلیم آنان را پذیرفته» (انبیاء/۱۰۳)

می‌گویند: «درود بر شمایان، اکنون پاکیزه شده‌اید! در بهشت، جاودانه در آید» (زمر/۷۳)

هان! بهشت پاداش دوستان امامان است که «در آن بی حساب روزی داده خواهند شد.» (غافر/۴۰) هشدار! دشمنان امامان

«در آتش در آیند.» (نساء/۱۰)

هشدار! که «نالهی افروزش جهنم را - در حالی که شعله‌های آن زبانه می‌کشد - می‌شنوند و زفیر (صدای بازدم) آن را

در می‌یابند.» (ملک/۷)

و خداوند در وصفشان فرماید: «هرگاه امتی در جهنم در آید، همتای خود را نفرین کند تا آن که تمامی آنان به یکدیگر

بیبوندند؛ پسینیان به پیشینیان گویند: پروردگارا! اینان ما را گمراه کردند؛ پس بر آنان کیفر دو چندان از آتش فرود آور.

خداوند فرماید: برای هر دو گروه، کیفر دو چندان خواهد بود ولیکن شما نمی‌دانید.» (اعراف/۳۸)

هشدار! که خداوند درباره‌ی دشمنان امامان فرماید: «هر گروه از آنان که در جهنم انداخته شوند، نگاهبانان از آنان

می‌پرسند: مگر بر شما ترساننده‌ای نیامد؟ گفتند: چرا! لیکن تکذیب کرده، گفتیم: خداوند خبری نداده و شمایان نیستید

مگر در گمراهی بزرگ و نیز می‌گویند: اگر سخن خدا را می‌شنیدیم یا اندیشه می‌کردیم، اکنون در میان اهل آتش نبودیم.

پس اینان به گناه خود اعتراف نمودند، پس دور باد دوزخیان از رحمت خدا» (ملک/۱۱ - ۸)

هان! یاران امامان «در نهان، از پروردگار خویش ترسانند. آمرزش و پاداش بزرگ برایشان خواهد بود.» (ملک/۱۲)

هان! چه بسیار راه است میان شعله‌های آتش و پاداش بزرگ.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، شَتَانَ مَا بَيْنَ السَّعِيرِ وَالْأَجْرِ الْكَبِيرِ.

(مَعَاشِرَ النَّاسِ)، عَدُوْنَا مَنْ ذَمَّهُ اللهُ وَلَعَنَهُ، وَوَلِيْنَا (كُلُّ) مَنْ مَدَحَهُ اللهُ وَ أَحَبَّهُ.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَلَا وَإِنِّي (أَنَا) النَّذِيرُ وَ عَلِيَّ الْبَشِيرُ.

(مَعَاشِرَ النَّاسِ)، أَلَا وَإِنِّي مُنذِرٌ وَ عَلِيٌّ هَادٍ.

مَعَاشِرَ النَّاسِ (أَلَا) وَإِنِّي نَبِيٌّ وَ عَلِيٌّ وَصِيٌّ.

(مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَلَا وَإِنِّي رَسُولٌ وَ عَلِيٌّ الْإِمَامُ وَالْوَصِيُّ مِنْ بَعْدِي، وَالْأَائِمَّةُ مِنْ بَعْدِهِ وَوَلَدُهُ. أَلَا وَإِنِّي وَالِدُهُمْ وَهُمْ يَخْرُجُونَ مِنْ صُلْبِهِ).

هان مردمان! ستیزه‌جوی ما کسی است که خداوند او را ناستوده و نفرین فرموده و یاران و دوستان ما آنان‌اند که خدا ایشان را ستوده و دوست می‌دارد.

هان مردمان! همانا من اندازگرم و علی بشارت‌دهنده!

هان مردمان! من بیم‌دهنده‌ام و علی راهنماست.

هان مردمان! من پیامبرم و علی وصی من است.

هان مردمان! من رسول‌ام و علی، امام و وصی پس از من است و پس از او امامان، فرزندان اویند. آگاه باشید! من والد آنان و ایشان از صلب اویند.

بخش هشتم: حضرت مهدی عجل الله فرجه الشریف

أَلَا إِنَّ خَاتَمَ الْأَيْمَةِ مِنَّا الْقَائِمَ الْمَهْدِيَّ.

أَلَا إِنَّهُ الظَّاهِرُ عَلَى الدِّينِ.

أَلَا إِنَّهُ الْمُنتَقِمُ مِنَ الظَّالِمِينَ.

أَلَا إِنَّهُ فَاتِحُ الحُصُونِ وَ هَادِمُهَا.

أَلَا إِنَّهُ غَالِبُ كُلِّ قَبِيلَةٍ مِنْ أَهْلِ الشُّرْكِ وَ هَادِيهَا.

أَلَا إِنَّهُ الْمُنذِرُ كُلِّ نَارٍ لِأَوْلِيَاءِ اللهِ.

أَلَا إِنَّهُ النَّاصِرُ لِدينِ اللهِ.

أَلَا إِنَّهُ الْعَرَّافُ مِنْ بَحْرِ عَمِيقٍ.

أَلَا إِنَّهُ يَسِمُ كُلَّ ذِي فَضْلٍ بِفَضْلِهِ وَ كُلَّ ذِي جَهْلٍ بِجَهْلِهِ.

أَلَا إِنَّهُ خَيْرُهُ اللهُ وَ مُحْتَارُهُ.

أَلَا إِنَّهُ وَارِثُ كُلِّ عِلْمٍ وَ الْمُحِيطُ بِكُلِّ فَهْمٍ.

أَلَا إِنَّهُ الْمُخْبِرُ عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَ الْمُسَيِّدُ لِأَمْرِ آيَاتِهِ.

أَلَا إِنَّهُ الرَّشِيدُ السَّيِّدُ.

أَلَا إِنَّهُ الْمَفْوُضُ إِلَيْهِ.

أَلَا إِنَّهُ قَدْ بَشَّرَ بِهِ مَنْ سَلَفَ مِنَ الْقُرُونِ بَيْنَ يَدَيْهِ.

أَلَا إِنَّهُ الْبَاقِي حُجَّةً وَلَا حُجَّةَ بَعْدَهُ وَلَا حَقَّ إِلَّا مَعَهُ وَلَا نُورَ إِلَّا عِنْدَهُ.

أَلَا إِنَّهُ لَا غَالِبَ لَهُ وَلَا مَنْصُورَ عَلَيْهِ.

أَلَا وَإِنَّهُ وَلِيُّ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ، وَحَكَمُهُ فِي خَلْقِهِ، وَأَمِينُهُ فِي سِرِّهِ وَعَلَانِيَتِهِ.

آگاه باشید! همانا آخرین امام، قائم مهدی، از ماست. هان! او بر تمامی ادیان، چیره خواهد بود. هشدار! اوست انتقام‌گیرنده‌ی از ستمکاران. هشدار! اوست فتح‌کننده‌ی دژها و منهدم‌کننده‌ی آن‌ها.

هشدار! اوست چیره بر تمامی قبایل مشرکان و رهنمای آنان.

هشدار! اوست خون‌خواه تمامی اولیای خدا.

هان! همانا او یاور دین خداست.

هان! او از دریایی ژرف، پیمانانه‌هایی افزون گیرد.

هشدار! او هر ارزشمندی را به اندازه‌ی ارزش او و هر نادان و بی‌ارزشی را به اندازه‌ی نادانی‌اش نشان‌دار کند.

هان! او نیکو و برگزیده‌ی خداست.

هشدار! اوست میراث‌دار دانش‌ها و احاطه‌دار بر ادراک‌ها.

هان! او از پروردگارش خبر دهد و نشانه‌های او را برپا کند و استحکام بخشد.

هشدار! اوست بالیده و استوار.

آگاه باشید! هموست که اختیار امور جهانیان به او سپرده شده.

هان! پیشینیان از قرن‌ها ظهور او را پیش‌گویی کرده‌اند.

هشدار! اوست حجت پایدار و پس از او حجتی نخواهد بود. (۳۰) راستی و روشنایی جز با او نیست.

هان! کسی بر او پیروز نخواهد شد و ستیزنده‌ی او، یاری نخواهد گشت.

هشدار! او ولیّ خدا در زمین، داور او در میان مردم و امانت‌دار امور آشکار و نهان است.

بخش نهم: مطرح کردن بیعت

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنِّي قَدِ بَيَّنْتُ لَكُمْ وَأَفْهَمْتُكُمْ، وَ هَذَا عَلَيَّ يُفْهِمُكُمْ بَعْدِي. أَلَا وَإِنِّي عِنْدَ انْقِضَاءِ خُطْبَتِي أَدْعُوكُمْ إِلَى مُصَافَقَتِي عَلَى بَيْعَتِهِ وَ الْإِقْرَارِ بِهِ، ثُمَّ مُصَافَقَتِهِ بَعْدِي. أَلَا وَإِنِّي قَدِ بَايَعْتُ اللَّهَ وَ عَلَيَّ قَدِ بَايَعَنِي. وَأَنَا آخِذُكُمْ بِالْبَيْعَةِ لَهُ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. (إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ، يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ. فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ، وَ مَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا).

هان مردمان! من پیام خدا را برایتان آشکار کرده، تفهیم نموده‌ام و این علی است که پس از من، شما را آگاه می‌کند.

اینک شما را می‌خوانم که پس از پایان خطبه، برای انجام بیعت با او و اقرار به امامتش، با من و سپس با او دست دهید. هشدار! من با خدا بیعت کرده‌ام و علی با من پیمان بسته است و اکنون از سوی خدای عزوجل بر امامت او از شما پیمان می‌گیرم.

«ای پیامبر! آنان که با تو بیعت کنند، هر آینه با خدا بیعت کرده‌اند. دست خدا بر فراز دست آنان است و آن کس که بیعت شکند، به زیان خود شکسته و خداوند آن را که بر پیمان الهی وفادار باشد، پاداش بزرگی خواهد داد.» (فتح/۱۰)

بخش دهم: حلال و حرام، واجبات و محرمات

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ، (فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا) الْآيَةُ.
مَعَاشِرَ النَّاسِ، حُجُّوا الْبَيْتَ، فَمَا وَرَدَهُ أَهْلُ بَيْتِ إِلَّا اسْتَعْنُوا وَأُبَشِّرُوا، وَلَا تَخْلَفُوا عَنْهُ إِلَّا بُتُّوا وَافْتَرُوا.
مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا وَقَفَ بِالْمَوْقِفِ مُؤْمِنٌ إِلَّا عَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا سَلَفَ مِنْ ذَنْبِهِ إِلَى وَقْتِهِ ذَلِكَ، فَإِذَا انْقَضَتْ حَجَّتُهُ اسْتَأْنَفَ عَمَلَهُ.
مَعَاشِرَ النَّاسِ، الْحُجَّاجُ مُعَانُونَ وَنَفَقَاتُهُمْ مُحَلَّفَةٌ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ لَا يَضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ.
مَعَاشِرَ النَّاسِ، حُجُّوا الْبَيْتَ بِكَمَالِ الدِّينِ وَالتَّفَقُّهِ، وَلَا تَنْصَرِفُوا عَنِ الْمَشَاهِدِ إِلَّا بِتَوْبَةٍ وَإِقْلَاعِ.
مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ، فَإِنْ طَالَ عَلَيْكُمُ الْأَمَدُ فَقَصِّرْتُمْ أَوْ نَسِيتُمْ فَعَلِي وَوَيْكُمُ وَمُيِّنْ لَكُمْ،
الَّذِي نَصَبَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَكُمْ بَعْدِي أَمِينَ خَلَقَهُ. إِنَّهُ مِنِّي وَ أَنَا مِنْهُ، وَهُوَ وَ مَنْ تَخَلَّفَ مِنْ دُرَيْتِي يُخْبِرُونَكُمْ بِمَا تَسْأَلُونَ عَنْهُ وَيُبَيِّنُونَ
لَكُمْ مَا لَا تَعْلَمُونَ.

هان مردمان! همانا حج و عمره از شعایر و آداب خدایی است. «پس زایران خانه‌ی خدا و عمره‌کنندگان بر صفا و مروه بسیار طواف کنند و آن کس که در انجام کار خیر، فرمان برداری کند حتماً خداوند سپاس‌گزار داناست.» (بقره/۱۵۸)

هان مردمان! در خانه‌ی خدا حج به جای آورید؛ هیچ خاندانی داخل آن نشد مگر بی‌نیاز شد و مژده گرفت و آن که روی از آن برتافت، بی‌بهره و نیازمند گشت.

هان مردمان! مؤمنی در موقف (عرفات و مشعر و منا) نماند مگر این که خداوند گناهان گذشته‌ی او را آمرزید. پس بایسته است که پس از پایان اعمال حج (با پاکی) کار خود را از سر گیرد.

هان مردمان! حاجیان از سوی خداوند کمک شده و هزینه‌های سفرشان جای‌گزین خواهد شد و البته، خداوند پاداش نیکوکاران را تباه نخواهد فرمود.

هان مردمان! خانه‌ی خدا را با دین کامل و ژرفای دانش دیدار کنید و از زیارتگاه‌ها جز با توبه و بازایستادن (از گناهان) برنگردید.

هان مردمان! نماز را به‌پا دارید و زکات پردازید؛ همان‌سان که خداوند عزوجل امر فرموده است. پس اگر زمان بر شما دراز شد و کوتاهی کردید و یا از یاد بردید، علی صاحب اختیار و تبیین‌کننده‌ی بر شماست. همو که خداوند عزوجل پس از من، او را امانت‌دار خویش در میان آفریدگان نهاده است.

او از من و من از اویم. همانا او و جانشینانش از فرزندان من به پرسش‌هایتان پاسخ داده، آن‌چه را نمی‌دانید، به شما می‌آموزند.

أَلَا إِنَّ الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ أَحْصِيَهُمَا وَأَعْرِفَهُمَا فَأَمَرَ بِالْحَلَالِ وَأَنْهَى عَنِ الْحَرَامِ فِي مَقَامٍ وَاحِدٍ، فَأَمَرْتُ أَنْ آخُذَ الْبَيْعَةَ مِنْكُمْ وَالصَّفَقَةَ لَكُمْ بِقَبُولِ مَا جِئْتُ بِهِ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَوْصِيَاءِ مِنْ بَعْدِهِ الَّذِينَ هُمْ مِنِّي وَمِنْهُ إِمَامَةٌ فِيهِمْ قَائِمَةٌ، خَاتِمُهَا الْمَهْدِيُّ إِلَى يَوْمِ يَلْقَى اللَّهُ الَّذِي يُقَدَّرُ وَيَقْضَى.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، وَكُلُّ حَلَالٍ دَلَّلْتُكُمْ عَلَيْهِ وَكُلُّ حَرَامٍ نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ فَإِنِّي لَمْ أَرْجِعْ عَنْ ذَلِكَ وَ لَمْ أُبَدِّلْ. أَلَا فَادْكُرُوا ذَلِكَ وَاحْفَظُوهُ وَتَوَاصَوْا بِهِ، وَلَا تُبَدِّلُوهُ وَلَا تُغَيِّرُوهُ. أَلَا وَإِنِّي أُجَدِّدُ الْقَوْلَ: أَلَا فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأْمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ.

هان! روا و ناروا بیش از آن است که آن‌ها را شمارش کرده، یک‌باره به روا فرمان دهم و از ناروا باز دارم؛ از این روی مأمورم که از شما پیمان بگیرم که دست در دست من نهید در پذیرش آن‌چه از سوی خداوند عزوجل درباره‌ی علی امیرمؤمنان آورده‌ام و درباره‌ی اوصیای پس از او که از من و اویند. این امامت در میان آنان پایدار است و فرجام آنان، مهدی است و استواری پیشوایی تا روزی است که او با خداوند قدر و قضا دیدار کند (قیامت).

هان مردمان! شما یاران را به هر روا و ناروا (حلال و حرام) رهنمایی کردم و از آن بر نمی‌گردم. هان! آن‌ها را یاد آورید و نگه دارید و یکدیگر را به آن توصیه کنید و احکام خدا را دگرگون نسازید.

هشدار! دوباره یاد می‌آورم: هان! نماز به پا دارید و زکات بپردازید و به معروف فرمان دهید و از منکر بازدارید.

أَلَا وَإِنَّ رَأْسَ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ أَنْ تَنْتَهَوْا إِلَى قَوْلِي وَتُبَلِّغُوهُ مَنْ لَمْ يَخْضَرْ وَ تَأْمُرُوهُ بِقَبُولِهِ عَنِّي وَتَنْهَوُهُ عَنِ مُخَالَفَتِهِ، فَإِنَّهُ أَمْرٌ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَمِنِّي. وَلَا أَمْرَ بِمَعْرُوفٍ وَلَا نَهْيَ عَنِ مُنْكَرٍ إِلَّا مَعَ إِمَامٍ مَعْصُومٍ.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، الْقُرْآنُ يُعَرِّفُكُمْ أَنَّ الْأَئِمَّةَ مِنْ بَعْدِهِ وَوَلَدُهُ، وَعَرَفْتُمْكُمْ إِنَّهُمْ مِنِّي وَمِنْهُ، حَيْثُ يَقُولُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ: (وَ جَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ). وَقُلْتُ: «لَنْ تَضِلُّوا مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا

مَعَاشِرَ النَّاسِ، التَّقْوَى، التَّقْوَى، وَاحْذَرُوا السَّاعَةَ كَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: (إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ). اذْكُرُوا الْمَمَاتَ (وَالْمَعَادَ) وَالْحِسَابَ وَالْمَوَازِينَ وَالْمِحَاسِبَةَ بَيْنَ يَدَي رَّبِّ الْعَالَمِينَ وَالثَّوَابَ وَالْعِقَابَ. فَمَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ أَثِيبَ عَلَيْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَيْسَ لَهُ فِي الْجَنَّةِ نَصِيبٌ.

هشدار! برترین بخش امر به معروف این است که به گفته‌ی من - درباره‌ی امامت و ولایت علی و فرزندان او - برسید و سخنم را به دیگران برسانید و غایبان را به پذیرش فرمان من توصیه کنید و آنان را از ناسازگاری با من بازدارید که این سخنان، فرمان خدا و من است.

(هان!) هیچ امر به معروف و نهی از منکری جز با امام معصوم تحقق و کمال نمی‌یابد.

هان مردمان! قرآن بر شما روشن می‌کند که امامان پس از علی، فرزندان اویند و من به شما معرفی کردم که آنان از او و از من‌اند؛ چرا که خداوند در کتاب خود می‌گوید: «امامت را فرمانی پایدار در نسل او قرار داد» (زخرف/۲۸) و من نیز گفته‌ام:

«مادام که به آن دو - قرآن و امامان - تمسک کنید، گمراه نخواهید شد.»

هان مردمان! پرهیزکاری! پرهیزکاری! از سختی رستخیز بپرهیزید؛ آن سان که خداوند عزوجل فرموده: «البته زمین لرزه‌ی رستاخیز، حادثه‌ای بزرگ است» (حج/۱).

یاد آورید مرگ و قیامت را، حساب و ترازوها (برای توزین اعمال) را، محاسبه‌ی در برابر پروردگار جهانیان و پاداش و کیفر را.

پس آن که نیکی کرد، پاداش گیرد و آن که بدی کرد، بهره‌ای از بهشت نخواهد برد.

بخش یازدهم: بیعت گرفتن رسمی

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّكُمْ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُصَافِقُونِي بِكَفٍّ وَاحِدٍ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ، وَقَدْ أَمَرَنِي اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَنْ آخُذَ مِنْ أَلْسِنَتِكُمْ الْإِقْرَارَ بِمَا عَقَدْتُ لِعَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَلِمَنْ جَاءَ بَعْدَهُ مِنَ الْأَئِمَّةِ مِنِّي وَمِنْهُ، عَلَيَّ مَا أَعْلَمْتُمْكُمْ أَنْ ذُرِّيَّتِي مِنْ صُلْبِهِ. فَقُولُوا بِأَجْمَعِكُمْ: «إِنَّا سَامِعُونَ مُطِيعُونَ رَاضُونَ مُتَقَادُونَ لِمَا بَلَّغْتَ عَنْ رَبِّنَا وَرَبِّكَ فِي أَمْرِ إِمَامِنَا عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ وُلِدَ مِنْ صُلْبِهِ مِنَ الْأَئِمَّةِ تُبَايَعُكَ عَلَى ذَالِكَ بِقُلُوبِنَا وَأَنْفُسِنَا وَالسِّنِّتِنَا وَأَيْدِينَا. عَلَى ذَالِكَ نَحْيِي وَعَلَيْهِ نَمُوتُ وَعَلَيْهِ نُبْعَثُ. وَلَا نُغَيِّرُ وَلَا نُبَدِّلُ، وَلَا نَشْكُ (وَلَا نَجْحَدُ) وَلَا نَرْتَابُ، وَلَا نَرْجِعُ عَنِ الْعَهْدِ وَلَا نَنْقُضُ الْمِيثَاقَ.

هان مردمان! شمار شما بیش از آن است که در یک زمان با یک دست، با من بیعت کنید؛ از این روی خداوند عزوجل دستور فرموده که از شما اقرار زبانی گیرم و پیمان سرپرستی علی امیرالمؤمنین را محکم کنم و نیز بر امامان پس از او که از نسل من و اویند؛ چرا که گفتم: فرزندانم از نسل اویند. پس همگان بگویید: «البته که سخنان تو را شنیده، پیروی می‌کنیم و از آن خشنود و بر آن گردن گذاریم و بر آن چه از سوی پروردگاران و پروردگار تو در امامت امامان علی امیرالمؤمنین و دیگر امامان - از صلب او - به ما ابلاغ کردی، با تو پیمان می‌بندیم؛ پیمانی با دل و با جان و با زبان و دستانمان. با این پیمان زنده‌ایم و با آن خواهیم مرد و با این اعتقاد برانگیخته می‌شویم و هرگز آن را دگرگون نکرده، شک و انکار نخواهیم داشت و هرگز از عهد خود برنگشته، پیمان نشکنیم.

وَعَظَّمْنَا بِوَعْظِ اللَّهِ فِي عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ الَّذِينَ ذَكَرْتَ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ مِنْ وُلْدِهِ بَعْدَهُ، الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَمَنْ نَصَبَهُ اللَّهُ بَعْدَهُمَا. فَالْعَهْدُ وَالْمِيثَاقُ لَهُمْ مَاخُودٌ مِنَّا، مِنْ قُلُوبِنَا وَأَنْفُسِنَا وَالسِّنِّتِنَا وَضَمَائِرِنَا وَأَيْدِينَا، مَنْ أَدْرَكَهَا بِيَدِهِ وَإِلَّا فَقَدْ أَقْرَبَ بِلِسَانِهِ، وَلَا نَبْتَغِي بِذَالِكَ بَدَلًا وَلَا يَرَى اللَّهُ مِنْ أَنْفُسِنَا حَوْلًا. نَحْنُ نُؤَدِّي ذَالِكَ عَنْكَ الْدَانِي وَالْقَاصِي مِنْ أَوْلَادِنَا وَأَهْلِينَا، وَنُشْهِدُ اللَّهَ بِذَالِكَ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا وَأَنْتَ عَلَيْنَا بِهِ شَهِيدٌ

مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا تَقُولُونَ؟ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ كُلَّ صَوْتٍ وَخَافِيَةٍ كُلِّ نَفْسٍ، فَمَنْ اهْتَدَى فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا، وَمَنْ بَايَعَ فَإِنَّمَا يُبَايِعُ اللَّهَ، (يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَبَايِعُوا اللَّهَ وَبَايِعُونِي وَبَايِعُوا عَلِيًّا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَالْأَئِمَّةَ (مِنْهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) كَلِمَةً بَاقِيَةً.

(ای رسول خدا!) ما را به فرمان خدا پند دادی درباره‌ی علی امیرمؤمنان و امامان پس از او، فرزندان از نسل او، حسن و حسین و پیشوایان پس از آن دو که خداوند برپایشان کرده. اینک برای آنان عهد و پیمان از ما گرفته شد، از دل‌ها و جان‌ها و زبان‌ها و درون‌ها و از دستانمان. هر کس توانست با دست، و گرنه با زبان بیعت نمود. دیگر پیمان نخواهیم شکست و خداوند دگرگونی از ما نبیند و از این پس فرمان تو را به نزدیک و دور از فرزندان و خویشان خواهیم رساند و خداوند را بر آن گواه گیریم و او بر گواهی کافی است و تو نیز بر ما گواه باش.»

هان مردمان! اکنون چه می‌گویید؟

البته خداوند هر صدایی را می‌شنود و بر اسرار دل‌ها آگاه است.

«هر آن کس که هدایت پذیرد، به خیر خویش پذیرفته و آن که گمراه شد، به زیان خود رفته.»

(زمر/۴۱) و آن کس که بیعت کند، حتماً با خداوند پیمان بسته که «دست خدا بالای دست آن‌هاست» (فتح/۱۰)

هان مردمان! آنک با خداوند بیعت کنید و با من پیمان ببندید و با علی امیرمؤمنان و حسن و حسین و با امامان از نسل آنان که پس از ایشان خواهند بود. امامانی که فرمانی پایدار در دنیا و آخرت‌اند.

يُهْلِكُ اللَّهُ مَنْ عَدَرَ وَ يَرْحَمُ مَنْ وَفَى، (وَ مَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَ مَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا).
مَعَاشِرَ النَّاسِ، قُولُوا أَلَّذِي قُلْتُمْ لَكُمْ وَ سَلِّمُوا عَلَى عَلِيِّ يَا مِرَّةَ الْمُؤْمِنِينَ، وَ قُولُوا: (سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ)، وَ قُولُوا: (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَ مَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ) الْآيَةَ.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ فَضَائِلَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ - وَ قَدْ أَنْزَلَهَا فِي الْقُرْآنِ - أَكْثَرُ مِنْ أَنْ أُحْصِيَهَا فِي مَقَامٍ وَاحِدٍ، فَمَنْ أَنْبَأَكُمْ بِهَا وَ عَرَفَهَا فَصَدَّقُوهُ.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ عَلِيًّا وَ الْأَنْمَةَ الَّذِينَ ذَكَرْتَهُمْ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا.

خداوند مکاران را تبه می‌کند و به باوفایان، مهر می‌ورزد. «هر کس پیمان شکنند، البته به زیان خود گام نهاده و آن که بر عهدش پایرجا ماند، به زودی خدا او را پاداش بزرگی خواهد داد» (فتح/۱۰)

هان مردمان! بگویید هر آن چه به شما گفتم و به علی با لقب «امیرالمؤمنین» سلام کنید و اکنون بگویید: «شنیدیم و فرمان می‌بریم. پروردگارا! آمرزشت خواهیم و به سوی توست بازگشت» (بقره/۲۸۵) و بگویید: «تمام ستایش و سپاس، خدایی راست که ما را به این راه هدایت فرمود و گرنه راه نمی‌یافتیم و البته فرستادگان پروردگاران به درستی آمده‌اند» (اعراف/۴۳)

هان مردمان! برتری‌های علی بن ابی‌طالب نزد خداوند عزوجل - که در قرآن نازل فرموده - بیش از آن است که من یک‌باره برشمارم؛ پس هر کس از مقامات او خبر داد و آن‌ها را شناخت، او را باور کنید.

هان مردمان! «فرمان‌بردار از خدا و فرستاده‌ی او» (احزاب/۷۱) و از علی و امامان که نام بردم، «به رستگاری بزرگی دست یافته است» (احزاب/۷۱)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، السَّابِقُونَ إِلَى مُبَايَعَتِهِ وَ مَوَالِيهِ وَ التَّسْلِيمِ عَلَيْهِ يَا مِرَّةَ الْمُؤْمِنِينَ أَوْلِيَتُكُمْ هُمْ الْفَائِزُونَ فِي جَنَاتِ النَّعِيمِ.
مَعَاشِرَ النَّاسِ، قُولُوا مَا يَرْضَى اللَّهُ بِهِ عَنْكُمْ مِنَ الْقَوْلِ، فَإِنْ تَكْفَرُوا أَنْتُمْ وَ مَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهُ شَيْئًا.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ (بِمَا أَدَّيْتُمْ وَأَمَرْتُمْ) وَأَغْضِبْ عَلَيَّ (الْجَاهِدِينَ) الْكَافِرِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

هان مردمان! سبقت جوین به بیعت و پیمان و سرپرستی او و سلام کنندگان بر او با لقب «امیرالمؤمنین»، رستگاران اند و در بهشت‌های پربهره خواهند بود.

هان مردمان! آن‌چه خدا را خشنود می‌کند بگویید و اگر شما و تمامی زمینیان کفران ورزند، «خدا را زیانی نخواهد رسید».
(آل عمران/۱۴۴)

خداوندا! بیامرز ایمان‌آوردگان به آن‌چه را ادا کرده و فرمان دادم و بر انکارکنندگان کافر، خشم گیر! والحمد لله رب العالمین.